

prima instanță: A. Parfeni

instanța de apel: Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevski

DECIZIE

15 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul Nicolae Clima

Judecătorii

Svetlana Novac, Ion Corolevski

Iurie Diaconu, Tatiana Vieru

examinând recursul declarat de societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a societății cu răspundere limitată „Feodora” împotriva societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea sumei și a penalității

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de către societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată

constată:

La 03 februarie 2014, societatea cu răspundere limitată „Feodora” a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea sumei și a penalității.

În motivarea acțiunii societatea cu răspundere limitată „Feodora” a indicat că la 25 aprilie 2012 a încheiat cu societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată contractul de vânzare-cumpărare, sub nr. 1.

Potrivit contractului încheiat, a livrat pârîului lemn brut buștean: cu vagonul 44738524 care a fost recepționat de către ultimul în cantitate de 243 bucăți cu diametru de la 20-38 cm și lungimea de 4 m, ceea ce constituie - 55,80 m³; și vagonul nr. 44901866 în cantitate de 170 bucăți cu diametru 20 - 42 cm, cu lungimea de 6 metri, ceea ce constituie 57,63 m³, iar în total 113,43 m³ - lemn brut buștean.

Prin urmare potrivit pct. 5.1 al contractului încheiat între părți, societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată, urma să achite furnizorului în termen de 45 de zile din momentul recepționării lemnului costul mărfii în valoare de 176 950,80 lei.

Totodată, în cazul neachitării în termen a mărfii, părțile au convenit la aplicarea unei penalități în mărime de 3 %, fapt enunțat prin pct. 5.2 al aceluiași contract.

Susține societatea cu răspundere limitată „Feodora” că cumpărătorul a achitat pentru lemnul livrat suma de 130 000 lei, astfel acumulînd o datorie restantă în sumă de 46 950 lei.

Dat fiind faptul că pîrîtul nu a achitat datoria pînă la data de 26 iunie 2013, i s-a aplicat penalitate prevăzută de contractul enunțat, în mărime de 3 % zilnic, ce constituie suma de 256 502,16 lei.

Mai menționează că din cauza neonorării obligațiilor pecuniare de către cumpărător, a fost nevoit să înstrăineze utilajul său pentru debitat buștenii, de ascuțit panglica și mașina automată de ceaprazuit panglica pentru a se achita cu furnizorul lemnului din Ucraina.

Solicită societatea cu răspundere limitată „Feodora” încasarea din contul societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată a datoriei în sumă de 46 950 lei și penalitatea în sumă de 256 502,16 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 05 februarie 2014, a fost aplicat sechestru pe mijloacele bănești de pe conturile bancare ce aparțin societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată: c/f 1007609005563, cod TVA 9500786, banca comercială „Moldinconbank” c/b MOLDMD2X346, cont 222414697 în limita pretenției înaintate în sumă de 303 452,16 lei.

În caz de lipsă a mijloacelor financiare sau insuficienței lor întru asigurarea acțiunii, s-a aplicat sechestru pe bunurile mobile sau imobile a societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată în limita pretenției înaintate în sumă de 303 452,16 lei, fără stoparea activității economice a întreprinderii (f.d.4-5).

Prin hotărîrea Judecătoriei Ungheni din 16 aprilie 2014, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată din contul societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Teodora” suma de 46 950 lei datorie, suma de 253 530 lei penalitate și cheltuielile judiciare în sumă de 13 038,56 lei, iar în total suma de 313 518,56 lei.

Cerința societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată privind anularea măsurilor de asigurare, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 44, 48-51).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2014, a fost respins apelul declarat de către societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată și menținută hotărîrea primei instanțe.

La 24 iulie 2014, societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea parțială a actelor judecătorești contestate și anume în partea ce se referă la încasarea penalității, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care pretenția privind încasarea penalității să fie respinsă ca fiind tardivă.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, constată că recursul depus la 24 iulie 2014, este declarat în termen.

În motivarea recursului, recurentul a menționat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat legea materială și în concluzie au ajuns la soluție eronată.

Totodată afirmă că instanțele de judecată nu au dat apreciere faptului că cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea penalității de întârziere a fost înaintată cu încălcarea prevederilor art. 268 CC, adică a termenului special de prescripție de 6 luni.

La 18 august 2014, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului, cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea pricinii, societatea cu răspundere limitată „Feodora” nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele pricinii rezultă că la 25 aprilie 2012 între societatea cu răspundere limitată „Feodora” și societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, sub nr. 1 (f.d. 9-10).

Potrivit contractului enunțat, societatea cu răspundere limitată „Feodora” s-a obligat să livreze societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată contraplată, lemn brut buștean.

Conform actului de primire-predare din 26 aprilie 2012, se atestă că societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată, a recepționat lemn brut buștean: cu vagonul 44738524 care a fost recepționat de către ultimul în cantitate de 243 bucăți cu diametru de la 20-38 cm și lungimea de 4 m, ceea ce constituie - 55,80 m³; și vagonul nr. 44901866 în cantitate de 170 bucăți cu diametru 20 - 42 cm, cu lungimea de 6 metri, ceea ce constituie 57,63 m³, iar în total 113,43 m³ - lemn brut buștean (f.d.11).

Prin urmare, potrivit pct. 5.1 al contractului încheiat între părți, societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată, urma să achite furnizorului în termen de 45 de zile din momentul recepționării lemnului costul mărfii în valoare de 176 950,80 lei.

Totodată, în cazul neachitării în termen a mărfii, părțile au convenit la aplicarea unei penalități în mărime de 3 %, fapt enunțat prin pct. 5.2 al aceluiași contract.

Tot din materialele pricinii se atestă că societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată a achitat furnizorului suma de 130 000 lei, astfel cumpărătorul a acumulat o datorie restantă în mărime de 46 950 lei (f.d.22-28).

Conform contractului încheiat între părți și anume pct. 5.2, a fost stipulată și aplicarea unei penalități în mărime de 3 %, în cazul neachitării în termen a obligațiunilor de plată.

Fiind investită cu prezenta acțiune, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite acțiunea parțial, fiind dispusă încasarea din contul societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Feodora” suma de 46 950 lei datorie, suma de 253 530 lei penalitate și cheltuielile judiciare în sumă de 13 038,56 lei, iar în total suma de 313 518,56 lei.

Judecând apelul declarat de către societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată, instanța de apel a ajuns la concluzia de a menține poziția primei instanțe.

Conform art. 572 CC, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 753 alin. (1) CC, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține drept corectă soluția primei instanțe și a instanței de apel cu privire la încasarea din contul societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Feodora” a datoriei în mărime de 46 950 lei, care este confirmată prin actul de predare-primire din 26 aprilie 2012 (f.d.11) și a facturii fiscale JB 0423532 din 29 mai 2014 (f.d.12).

Totodată este de menționat că suma datoriei de 46 950 lei nici nu este negată de către societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată.

În același timp, instanța de recurs constată că mărimea penalităților dispusă spre încasare de către instanțele inferioare este exagerată, din următoarele.

Conform art. 602 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Conform art. 624 alin. (1) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Prin prisma normelor de drept enunțate și în temeiul pct. 5.2 din contractul de vânzare-cumpărare încheiat între părți la 25 aprilie 2012, s-a stabilit că în cazul

neachitării în termen a mărfii, cumpărătorul v-a achita o penalitate în mărime de 3 %, pentru fiecare zi de întârziere (f. d. 9).

Concomitent, suma solicitată de către societatea cu răspundere limitată „Feodora” cu titlu de penalitate este calculată conform contractului încheiat între părțile litigante, însă, instanța de recurs relevă că mărimea acesteia de 253530 lei, dispusă spre a fi încasată de instanțele ierarhic inferioare este una disproporționat de mare în raport cu suma datoriei restante în mărime de 46 950 lei.

Or, situației date sunt relevante prevederile art. 630 alin. (1) Cod civil, care indică că în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Prin urmare, prevederile acestui articol permit instanței de judecată să micșoreze clauza penală, atunci când aceasta este disproporționat de mare în raport cu suma datoriei restante. Această prerogativă a fost dictată de către legiuitor în scopul de a diminua sau exclude efectul negativ al clauzelor abuzive conținute în contracte și, respectiv de a asigura exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor civile.

Astfel, prin prisma normei enunțate, ținând cont de durata neexecutării obligației de bază, de procentul excesiv de înalt al clauzei penale, respectiv și de proporționalitatea dintre clauza penală și datoria restantă, în speță este necesar de a reduce penalitatea calculată pentru întârzierea achitării mărfii de la suma de 253530 lei, pînă la suma de 46 950 lei.

Nu pot fi reținute criticele recurentului cu privire la faptul că la caz a fost omis termenul de prescripție stabilit de art. 268 lit. a) Cod civil pentru înaintarea pretenției cu privire la încasarea penalității de întârziere, deoarece cuantumul penalităților este calculat pentru o perioadă ce nu depășește termenul special de prescripție de 6 luni.

Totodată este de menționat că apariția și existența dreptului la prestațiile suplimentare este legată indispensabil de existența unei datorii de bază – atît timp cît datoria de bază nu este prescrisă, nu este prescris nici dreptul la pretențiile accesorii.

Or, conform art. 283 CC, prestațiile suplimentare se prescriu o dată cu dreptul principal.

Astfel, societatea cu răspundere limitată „Feodora” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în termenul general de prescripție și nu a încălcat prevederile calculării penalității de întârziere pe o durată de nu mai mult de 180 zile.

Din considerentele menționate și reieșind din faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, verificarea suplimentară a căror-va dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată și a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, prin micșorarea sumei încasate din contul societății comerciale

„Ungater” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Feodora” cu titlu de penalitate de întârziere de la suma de 253 530 lei până la suma de 46 950 lei. În rest a menține hotărârile judecătorești.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de societatea comercială „Ungater” societate cu răspundere limitată.

Se modifică decizia Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2014 și hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16 aprilie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a societății cu răspundere limitată „Feodora” împotriva societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea sumei și a penalității, după cum urmează:

Se micșorează suma încasată din contul societății comerciale „Ungater” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Feodora” cu titlu de penalitate de întârziere de la 253 530 lei (două sute cinzeci și trei mii cinci sute treizeci) până la 46 950 lei (patruzeci și șase mii nouă sute cinci zeci).

În rest decizia Curții de Apel Bălți din 12 iunie 2014 și hotărârea Judecătoriei Ungheni din 16 aprilie 2014, se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte completului,
Judecătorul

/semnătura/ Nicolae Clima

Judecătorii

/semnătura/ Svetlana Novac

/semnătura/ Ion Corolevschi

/semnătura/ Iurie Diaconu

/semnătura/ Tatiana Vieru

Copia corespunde originalului

Judecător Tatiana Vieru